

USEIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ VÄESTÖNSUOJISTA JA VÄESTÖNSUOJELUSTA

Mitä on väestönsuojelu?

Väestönsuojelun tarkoituksena on väestön turvaaminen sodan ja muiden siihen verrattavien olosuhteiden aiheuttamilta tuhoilta sekä niiden vahinkojen rajoittaminen ja seurausten lieventäminen. Väestönsuojelutehtäviä ovat muun muassa väestön varoittaminen, evakuointi ja suojaaminen väestönsuojiiin, sammutus- ja pelastustoiminta sekä lääkintähuolto. Pelastustoimen rinnalla väestönsuojelusta vastaavat ne viranomaiset, jotka hoitavat siihen kuuluvia tehtäviä normaalioloissakin.

Viranomaiset seuraavat maailman tilannetta ja sen kehitystä kaiken aikaa ja tehostavat varautumista mikäli se on tarpeellista väestön suojelemiseksi. Ne ohjeistavat kansalaisia mahdollisesta tulevasta suojautumistarpeesta hyvissä ajoin monin keinoin ja kanavin silloin, jos se tulee tarpeelliseksi.

Milloin tulee suojautua väestönsuojaan?

Väestönsuojaan suojaudutaan vasta viranomaisen käskystä, suojan käyttökuntoon laitton jälkeen. Ennen käyttökuntoon laittoa väestönsuoja ei suojaa kuin rakenteidensa verran. Esimerkiksi ilmanvaihto ja suojan tiivistykset eivät ole automaattisesti toiminnassa.

Milloin väestönsuoja otetaan käyttöön?

Käyttöönotosta ilmoitetaan viranomais määräyksenä, jonka jälkeen väestönsuojan käyttökuntoon laittamiselle on 72 tuntia aikaa. Käyttöönoton tekee väestönsuojan hoitaja tai muu kiinteistönhuollosta vastaava henkilö.

Väestönsuojan käyttöönlaittamisesta on hyvä kertoa kiinteistön pelastussuunnitelmassa. Väestönsuojien kunnostuksesta ja ylläpidosta vastaavat rakennusten omistajat ja haltijat.

Kuka voi toimia väestönsuojan hoitajana?

Väestönsuojalla on hyvä olla nimetty ja koulutettu hoitaja, joka vastaa muun muassa väestönsuojan kunnossapidosta ja käyttökuntoon saattamisesta. Väestönsuojan hoitaja voi olla esimerkiksi kunnossapidon henkilö. On suositeltavaa, että väestönsuojan hoitaja olisi kiinteistössä asuva tai oleskeleva henkilö. Suojaustilanteessa väestönsuojan hoitaja toimii väestönsuojan sisällä.

Onko suojanhoitajalle koulutusta?

Pelastusliitot järjestävät väestönsuojan hoitajan kursseja. Länsi-Uudenmaan alueella kursseja järjestävät Uudenmaan Pelastusliitto sekä Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund.

<https://upl.fi/turvallisuuden-edistaminen/kurssitarjotin/>

<https://www.fsbr.fi/sv/utbildning/foretagsutbildning/beredskapsutbildning/>

Missä väestönsuojani on?

Väestönsuoja löytyy useimmiten isompien taloyhtiöiden tai työpaikkojen yhteydestä ja ne ovat näiden kiinteistöjen asukkaiden tai työntekijöiden käytössä. Väestönsuojapaikkoja on myös julkisten tilojen yhteydessä, kuten kouluissa ja päiväkodeissa, joissa ne on tarkoitettu kiinteistön käyttäjien tarpeisiin.

Yleensä väestönsuojat sijaitsevat kellarikerroksessa, maantasolla tai ne ovat osa erillisiä rakennuksia esimerkiksi ulkovarastojen yhteydessä. Väestönsuojat on merkitty kansainvälisellä merkillä, joka on sininen kolmio oranssilla pohjalla. Pienemmissä taloyhtiöissä tai omakotitaloissa ei väestönsuojaa yleensä ole. Tällöin ensisijainen toimenpide on sisälle suojautuminen tai tilapäisen suojan rakentaminen.

Missä on yleinen väestönsuoja?

Länsi-Uudenmaan alueella ei ole yleisiä väestönsuojia. Jos omaa väestönsuojapaikkaa ei ole, ensisijainen toimenpide on sisälle suojautuminen. Viranomaiset antavat tilanteessa väestölle ohjeet miten toimia. Väestön suojelemiseksi viranomaiset voivat myös evakuoida eli siirtää väestöä pois vaara-alueelta. Viranomaiset ilmoittavat, jos alue pitää evakuoida.

Minulla ei ole tietoa omasta väestönsuojasta, mistä löydän tiedon?

On mahdollista, että taloyhtiöllä/kiinteistöllä ei ole väestönsuojaa eikä nimettyjä väestönsuojapaikkoja muissa kiinteistöissä. On myös tilanteita, joissa useammalla kiinteistöllä on yhteinen väestönsuoja. Jos asia on epäselvä, tieto väestönsuojasta tai -paikoista löytyy varmimmin kiinteistön pelastussuunnitelmasta tai rakennuslupadokumenteista.

Mitä tarkoittaa sisälle suojautuminen?

Sisälle suojautuminen on yksi vaaratilanteiden toimintamalli, eikä sinänsä liity poikkeustilanteisiin tai sodan uhkaan. Sisälle suojautuminen voi tapahtua esimerkiksi myös kemikaalionnettomuuden tai lähistöllä olevan tulipalon johdosta. Tällöin ovet, ikkunat ja ilmanvaihtoaukot suljetaan sekä kaikki raot tiivistetään esimerkiksi tuorekelmulla tai ilmastointiteipillä. Jos kiinteistössä on koneellinen ilmanvaihto, voidaan se pysäyttää joko hätäpysäytyspainikkeesta tai osassa asuntoja ilmanvaihtokoneesta. Hätäpysäytysmahdollisuus on hyvä selvittää etukäteen. Sisälle suojautumisesta ilmoitetaan yleisellä vaaramerkillä ja/tai hätätiedotteella esimerkiksi television tai 112-sovelluksen kautta.

Onko väestönsuoja kunnossa? Tiiveyskoe ja vuosittaiset testit

Väestönsuoja tulee tarkastaa vuosittain, jolloin koestetaan muun muassa ilmanvaihtokoneet. Joka kymmenes vuosi suojassa pitää tehdä tiiveyskoe, jolloin suojan todellinen käyttökunto testataan. Jos näistä määräajoista ei ole pidetty kiinni tai niistä ei löydy tietoa, voi olla hyvä suorittaa testaukset ja tiiveyskoe. Testejä suorittavia yrityksiä löytyy esimerkiksi hakusanoilla ”väestönsuoja tiiveyskoe”. Testien yhteydessä esimerkiksi puuttuvia välineitä voidaan uusida tai suojaa kunnostaa. Hintaa on hyvä tiedustella etukäteen.

Mitä mukaan väestönsuojaan? Mitä ei saa tuoda?

KYLLÄ: Omaan käyttöön elintarvikkeita 2–3 vuorokauden tarvetta varten, juomaa, henkilökohtaiset lääkkeet ja hygieniatarvikkeet, vuodevaatteet (esim. makuupussi ja retkialusta), taskulamppu ja paristoja, joditabletteja ja lisäksi mukaan voi ottaa ajanvietettä (kirjoja, pelejä, paperia, kyniä) sekä tarvittaessa korvatulpat.

EI: Lemmikejä (lemmikit suojataan asuntoihin ja niille jätetään ruokaa ja juomaa), alkoholia, huumeita, aseita, lämpöä tuottavia laitteita (kaasukeitin, myrskylyhty jne.) eikä pahanhajuisia tuotteita. Suojassa ei saa tupakoida.

Kotivara

Väestönsuoja-asioista riippumatta kuntalaisen yksi tärkeimmistä teoista varautumisessa on riittävän kotivaran pitäminen.

Erilaisia häiriötilanteita varten, kuten pitkäkestoisia sähkökatkoja tai sairastumisen varalle, jokaisella tulisi olla kodissaan kotivara. Kotiin olisi hyvä varata vähintään kolmeksi päiväksi riittävä määrä ruokaa, juotavaa, kannellisia astioita veden säilyttämiseen, lääkkeitä, käteistä rahaa, ladattu varavirtalähde sekä muita omassa arjessa tarpeellisia varusteita.

Kotivaraa hyödynnetään myös väestönsuojaan siirryttäessä, sillä asukkaiden on tuotava mukanaan muun muassa omat ruoat ja henkilökohtaiset tarvikkeet.

Yleinen vaaramerkki / Väestön varoittaminen

Väestön varoittaminen pitää sisällään väestöhälyttymien kautta tapahtuvan väestön varoittamisen yleisen vaaramerkin kautta. Väestöä varoitetaan väestöhälytinten kautta annettavalla yleisellä vaaramerkillä. Yleinen vaaramerkki on nouseva ja laskeva äänimerkki. Yleiseen vaaramerkkiin liittyy aina vaaratiedote, joka luetaan myös radiossa ja näkyy televisiossa ja teksti-tv:ssä. Kun kuulet yleisen vaaramerkin, niin siirry sisätiloihin ja seuraa uutisointia ja viranomaistiedotteita. Muista varmistaa uutisten ja tiedotteiden alkuperä. Lisätietoa vaaramerkistä <https://pelastustoimi.fi/kotija-arki/hatatilanne/vaaramerkki>

Yleinen vaaramerkki voidaan antaa tilanteissa, joissa ihmisiä pyydetään suojautumaan sisälle. Esimerkiksi alueella tapahtuvan tulipalon muodostaman savun vuoksi. Vaaramerkkiä testataan joka kuukauden ensimmäinen arkimaanantai klo 12.

Kuntien valmiussuunnitelmat

Suomessa eri toimijat ovat hyvin varautuneet häiriötilanteisiin. Niitä varten on tehty suunnitelmat ja toimintaa erilaisissa häiriötilanteissa harjoitellaan säännöllisesti. Kuntien erilaiset valmiussuunnitelmat sisältävät yleensä salassa pidettäviä tietoja, eikä suunnitelmia ole siksi saatavilla julkisesti. Kaupungin/kunnan nettisivuilta voi löytyä kuitenkin esimerkiksi kunnan turvallisuussuunnitelma tai muita suunnitelmia, joissa on otettu kantaa poikkeusoloja koskeviin toimenpiteisiin.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Lue lisää

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos varautuminen ja väestönsuojelu

<https://pelastustoimi.fi/lansi-uusimaa/palvelut/varautuminen>

Pelastustoimi väestönsuojelu

<https://pelastustoimi.fi/pelastustoimi/varautuminen/vaestonsuojelu>

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö varautuminen ja väestönsuojelu /

<https://www.spek.fi/turvallisuus/varautuminen-ja-paloturvallisuus/vaestonsuojelu/>

72 tuntia omatomimisen varautumisen ohjeita

<https://72tuntia.fi/>

Koulutusta taloyhtiöille ja väestönsuojan hoitajille

<https://upl.fi/turvallisuuden-edistaminen/kurssitarjotin/>

<https://www.fsbr.fi/sv/utbildning/foretagsutbildning/beredskapsutbildning/>

Väestön varoittaminen ja yleinen vaaramerkki

<https://pelastustoimi.fi/koti-ja-arki/hatatilanne/vaaramerkki>